

O B S A H

ČÁST PRVÁ

Ani Spojenci, ani president Wilson neusilovali do jara roku 1918 o osvobození československého národa a rozčlenění rakousko-uherské říše.

KAPITOLA I.

President Wilson, jeho moc, osobnost a dílo; jeho poměr k československé revoluci strana 3

Poslední dvě léta světové války stává se přední úlohou naší zahraniční revoluce získat nejmocnějšího a rozhodujícího činitele, presidenta Spojených států severoamerických Woodrowa Wilsona — Teprve velkolepou sibiřskou anabásí plně vstupuje náš boj za státní samostatnost do světového dění — Vedoucí politické myšlenky Wilsonovy: vláda za souhlasu ovládaných, zásada sebeurčení národů a služba lidskosti — Wilson byl spíše prorok než vůdce — Také on věřil, že trvalé vítězství pravdy a práva vzejde jen z tvrdého boje a z krvavých obětí — Věděl, že světová válka je především zápasem mezi Velkou Británií a zmohutnělým Německem o světové trhy a o naleziště surovin — Přes to velký obhájce demokracie nenáviděl krveprolití a oddaloval válečné nepřátelství s ústředními mocnostmi — Wilson náležitě neoceníl vojenskou sílu jako první oporu tvořící se Společnosti národů — Obával se útočného nacionalismu a zmilitarisování Spojených států — Jeho přílišné a nedomyšlené míromilství nebezpečné nám a vůbec malým národům — Jen poněmáhlu chápal, že vítězné prušáctví vážně ohrozí svobodu anglosaského světa — Pro vrozenou a vypěstěnou umíněnost bylo těžko Wilsona ovlivnit nebo přesvědčit — Měl málo přátel, ač toužil po přátelství — Rozešel se postupně s nejdodnějšími spolupracovníky — Wilson pomalý v dospívání k úsudku, váhavý v rozhodování a těžko přístupný změně názorů — Wilson, podobně jako nynější president F. D. Roosevelt, vytvářel své dílo s pomocí armády spolupracovníků — U. S. A., opustivše r. 1917 neutralitu, sotva mohou zůstat neutrální v každé příští světové válce — Již r. 1889 jako profesor vydal Wilson státoprávní dílo, jež vyniká pozoruhodnou znalostí Rakousko-Uherska a našich dějin — Označuje národnostní otázku jako základní problém dvojříše a příznivě hodnotí státoprávní úsilí Čechů; proto nebylo ho třeba poučovat o cílech naší revoluce — Wilson v tradicích americké zahraniční politiky přál velikým státním federacím, a proto nebyl nakloněn plné samostatnosti Čech. Za války co nejdéle se snažil zachránit Rakousko-Uhersko — Uznal Čechoslováky za spojence a válčící stranu, až když viděl, že dovedou úspěšně bojovat za svou věc, zejména v Rusku — Avšak úplné osamostatnění přenechal vlastní vůli československého lidu — Celá pokolení českých vlastenců připravovala cílevědomou prací 28. říjen na základě státního práva zemí koruny České — Náš stát byl obnoven vojenským odbojem národa, krví a železem — A jen hybnou silou brannosti dál může důstojně žít.

Prvé pokusy presidenta Wilsona sjednat separátní mír mezi Rakousko-Uherskem a Spojenci v r. 1917, při kterých byla česká otázka zcela opomínuta

strana 23

Od vypuknutí světové války, ba i po vstupu Spojených států do ní, až do března 1918, byl Wilson neúnnavný v úsilí dosáhnout míru vyjednáváním mezi válčícími stranami — Po opětém zvolení prezidentem 4. listopadu 1916 Wilson znovu začal s pokusy o sjednání míru — Řeči, pronesené v senátě Spojených států 22. ledna 1917, stavěl se příznivěji k odpovědi Spojenců z 10. ledna 1917, v níž jako jeden z cílů, za něž bojují, bylo i osvobození Čechoslováků z cizího panství — Wilson se o nás nevysslovil, ač souhlasil se sjednocením a osamostatněním Polska — Touto zdržlivostí snažil se umožnit další tajné jednání o mír s Rakousko-Uherskem — Wilson doporučoval „mír bez vítězství“ čili „vědecký mír“, což by bylo pro nás znamenalo zachování přežitého Rakousko-Uherska a pohřbení nadějí na samostatnost, v nejlepším případě nějaký stupeň autonomie — Zmínka v notě Spojenců z 10. ledna 1917 o osvobození Čechoslováků z cizího panství byla jen obrátným tahem francouzské diplomacie, která hrozila Rakousko-Uhersku rozčleněním, aby je snáze odtrhla od Německa a přiměla k uzavření separátního míru — V tajném jednání Wilsonově prostřednictvím státního tajemníka Lansinga v únoru a březnu 1917 o nabídce mírových podmínek Rakousko-Uhersku snažil se Wilson pohnout Spojence k ujištění, že nezamýšlejí úplné rozčlenění habsburského mocnářství — Lloyd George prohlásil, že nemá námitek, aby si rakouský císař podržel Uhry a Čechy — Hrabě Czernin v březnu 1917 odmítl jednat o separátní mír — Ani Wilsonem obnovené tajné jednání o mír s Rakousko-Uherskem v únoru 1918 nemělo na programu rozčlenění mocnářství, nýbrž jen plán jakési autonomie pro rakouské národy — Tajné „Balfourovo memorandum“ — Velká Británie vedla válku s Německem, aby zničila německý imperialism, směřující do Malé Asie — Plán Berlín—Bagdad ohrožoval zdroje naftý v Mesopotamii a Persii a byl nebezpečný Indii — Anglii běželo o zničení německého obchodního soupeřství a o zachování britské nadvlády na moři — Cílem vítězné války Spojenců bylo zničení turecké říše a připojení okrajových území Rakousko-Uherska k Itálii, Srbsku, Rumunsku, Rusku a Polsku — V Malém Rakousku by se Čechům dala jistá forma samosprávy — V zájmu západní civilizace mělo by mít Polsko raději autonomii pod Ruskem, aby tak Rusko nebylo úplně odfíznuo od Západu — 2. dubna 1917 navrhuje Wilson kongresu vyhlášení války Německu, kdežto s Rakousko-Uherskem pouze přerušuje diplomatické styky. — Wilson 14. června 1917 mluví o spoutání národů střední Evropy, „hrdých států Čech a Uher“, a Malé Asie Německem — V listopadu 1917 opakuje Wilson v Buffalu, že Rakousko-Uhersko, balkánské státy i Turecko jsou vlastně pod panstvím německým — Wilson doporučuje vyhlášení války Rakousko-Uhersku, avšak nepřeje si přeskupití „slavnou říši“ rakousko-uherskou — Vnitřní uspořádání říše přenechává vůli jejího lidu — Hlásané seburčení národů, porobených Rakouskem, zejména i našeho národa, bylo vítanou zbraní a mocným heslem k oslabení nepřítelů a nátlakem na habsburskou monarchii, aby se odpoutala od Německa a uzavřela oddělený mír — Štěstím československé revoluce a osudným hrotem Rakousko-Uherska byla zaslepená věrnost rakouských státníků Německu.

Čtrnáct bodů presidenta Wilsona a otázka autonomie nebo samostatnosti československého národa

strana 51

President Wilson v 10. bodu své řeči o podmínkách míru 8. ledna 1918 přednáší požadavek zachování Rakousko-Uherska jako volné federace autonomních národů — Vůdce srbské delegace v Americe, ministr Milenko R. Vesnić, byv dotázán Housem, odmítá rozhodně zachování Rakousko-Uherska — Ve Wilsonově pojetí mělo být Rakousko-Uhersko svazkem středoevropských národů hospodářsky na sobě závislých — Výbor znalců radil Wilsonovi k úskočnému postupu, aby povzbuzoval nespokojenost rakousko-uherských národů hlášením zásady seburčení, avšak poté odepřel rozčlenění podunajského mocnářství — Lloyd George 5. ledna 1918 mluvil též proti roztrhání Rakousko-Uherska — I francouzský ministr zahraničních věcí Pichon prohlašuje 14. ledna 1918 v parlamentě souhlas s Wilsonem a Lloyd Georem — Tyto projevy měly umožnit tajné jednání o zvláštní mír s Rakousko-Uherskem — Profesor Masaryk se mýlil, když považoval umluvu Čsl. Národní rady s Francií o formaci zvláštní čsl. armády, podepsanou 13. června 1917, za první smlouvu, již uzavřela Národní rada se státem — Poměr Francie k naší Národní radě byl politický, ale nikterak legální s hlediska mezinárodního práva — Oficiální Francie sledovala nejen zdanlivě, ale i skutečně politiku dvojitě tváře — Vojáci naší revoluce až do jara 1918 nasazovali své životy, aniž měli od Spojenců ujištění, že po vítězství se zasadí o samostatnost Čechoslováků — Stanovisko Ameriky a Spojenců pro zachování Rakousko-Uherska vyvolalo nejrůznější odpor u Itálie, Srbska a Rumunska — Společné nebezpečí připravilo půdu pro „Kongres utlačovaných národů Rakousko-Uherska“, konaný v Římě počátkem dubna 1918 — Americký vyslanec Vopička naléhavě upozorňuje svou vládu na pobouření v Rumunsku po řečech Wilsonově a Lloyd Georgeově — Na naléhání Pašičovo ujistila ho vláda Spojených států v březnu 1918 o splnění srbochorvátských aspirací po vyhrané válce — Karel Pergler v březnu 1918 podrobně informoval presidenta Wilsona o naší tříkrálové deklaraci — Profesor Herron na základě projevu Mirosl. Božinova podává americké vládě zprávu o nespokojenosti Čechů a o zásadě slovan-ských národů, že rozčlenění Rakousko-Uherska jest jednou ze stěžejních podmínek evropského míru.

KAPITOLA IV.

Tajné vyjednávání o separátní mír mezi Amerikou a Rakousko-Uherskem, vedené prezidentem Wilsonem počátkem r. 1918

strana 63

Nerozhodnost císaře Karla a víra jeho diplomacie v německé vítězství staly se z jara r. 1918 osudnými rakousko-uherskému mocnářství — Ministr hr. Czernin v delegacích 24. ledna 1918, odpovídaje na 14 bodů Wilsonových, odmítá jednat o autonomii národů a zdůrazňuje věrnost Německu — Czerninova slova o názorovém sblížení s Wilsonem měla podle přání císaře Karla umožnit tajné mírové jednání s Amerikou — Profesor Herron, odpůrce dobyvačného Německa, se stal prostředníkem mezi pres. Wilsonem a důvěrníky císaře Karla — Na schůzce Lammasche s Herronem ve Švýcarsku 3. února 1918 se jednalo o tom, aby Amerika učinila podmínkou míru požadavek, že Rakousko-Uhersko poskytne autonomii všem svým národům — Herron nevěřil v upřímnost císařova návrhu a nedoporučoval, aby Washington vyjednával

s Vídní — Při další schůzce 4. února vyzýval Herron Lammasche, aby předsvědčil císaře, že se musí nejprve sám pokusit o federaci říše — Lammasch slíbil — Na jeho přání odpověděl Wilson 11. února 1918 ve své nejmírnější řeči „čtyř zásad“ — Navrhoval kompromisní uspořádání rakousko-uherské federace — Tajně a nepřímo nabídl za čtyři dny poté Rakousko-Uhersku finanční pomoc Spojených států, odtrhne-li se Vídeň od Berlína — Císař Karel změnil své plány a opustil myšlenku zfederisované říše, pokusil se jednat o mír na podkladě Spojencům nepřijatelné zásady status quo ante — Steed a Chéradame zrazovali Wilsona od jednání s Rakousko-Uherskem, jehož rozčlenění je nevyhnutelné — Rovněž Balfour nazíral pesimisticky na mírové návrhy císaře Karla a mnil, že vítězství Spojenců závisí na podpoře Itálie a na protiněmeckém zápalu rakousko-uherských Slovanů — Podezíral, že císař Karel je smluven s císařem Vilémem — Aféra s tajným dopisem jeho švagru, prince Sixtova Bourbonnskému, těžce kompromitovala císaře Karla, znamenala užší přímknutí Rakousko-Uherska k Německu a pohřbila naděje na separátní mír, čehož Wilson trpce litoval — Francie byla nakloněna tajnému jednání o separátní mír — Doufala v zachování Rakousko-Uherska a viděla v něm případného silnějšího spojence proti Německu, nežli by mohly být slabší nástupnické státy — Podobný názor vyslovil r. 1916 Masarykovi a Štefánikovi potomní prezident francouz. republiky Deschanel — Jen carské Rusko se vyslovalo na počátku světové války pro samostatnost Čech — Rozhodující pro nás za války byla diplomacie anglosaská, jež uznala naše právo k samostatnosti až r. 1918 po čínech čs. armády na Sibiři — Ne Západ, ale Východ přinesl naši zahraniční revoluci rozhodný úspěch, když čs. legie nahradily Dohodě jejího bývalého spojence, národní Rusko.

KAPITOLA V.

Poměr Ameriky k revolučnímu Rusku, československé legie a počátek úvah o spojenecké intervenci v Rusku a na Sibiři . . . strana 85

Spojené státy uvítaly ruskou revoluci v březnu 1917: do týdne udělil Wilson uznání nové revoluční vládě — Prakticky působila ruská revoluce proti našim zájmům, nutíc Spojence k sjednání zvláštního míru s Rakousko-Uherskem i bez uskutečnění naší samostatnosti — Naši u Zborova vítězstvím 2. července 1917 upozornili Spojence na význam čs. legií pro frontu na východě — Zdravý základ našich ruských legií a tedy celé čs. zahraniční revoluce položili v prvních letech války ruští Čechové se svolením carské vlády — Kerenský svržen v listopadu 1917. Sověty v prosinci 1917 sjednaly příměří s ústředními mocnostmi — Spojenci se obírají otázkou obnovy fronty na východě jako jedné z hlavních podmínek vítězství nad Německem — Rozhodli se podporovat národní vojska v Rusku, ochotná bojovat proti centrálním mocnostem — Někteří historikové naší revoluce mní, že čs. legie mohly na Ukrajině koncem r. 1917 a počátkem r. 1918 účinněji bojovat proti sovětům než později na Sibiři — Plány Německa na opanování jižní Rusi a sny o pochodu do Asie uskutečněny částečně již koncem války v r. 1918, což vzbudilo největší obavy Spojenců, zejména Velké Británie — První se postavily Němcům na odpor naše legie u Bachmače počátkem března 1918 — Amerika rozhodně proti výlučné japonské intervenci v Rusku — Sověty v březnu 1918 slibovaly neratifikovat mír brestlitevský, poskytnou-li jim Spojenci velkorysou pomoc proti Německu — Kongres sovětů v březnu 1918 urážlivě odpověděl Wilsonovi na jeho pozdravný projev — Po uzavření míru v Brestu Litevským hrozilo Spojencům z Ruska několikeré nebezpečí, hlavně však hospodářské a vojen-

ské posílení Německa — Odmítnutí sovětů uznat zahraniční dluhy carské vlády popudilo ze Spojenců nejvíce Francii — Jedním z prvních bodů intervenční politiky bylo obsazení transsibiřské dráhy pro její vřcholný strategický význam — Francouzský plán intervence na Sibiři z března 1918 později bezděčně uskutečnily naše legie — Počátkem r. 1918 se Německo tajně snažilo ujednat s Japonskem dohodu o rozdělení Ruska — Japonská intervence na Dálném východě byla by ohrožením východní Sibiře, Mandžuska a Číny — I přes odpor k sovětům považovala americká vláda Rusko za spojence a Rusy za přátele — Ohromné přesuny německých armád z Ruska do Francie nutily Spojence k obnově fronty na východě a k nátlaku na Spojené státy, aby nebránily japonské intervenci — Masaryk nesvolil ke spojení čs. legií s rumunskou armádou, ani k spolupráci s armádami protibolševickými a j., nýbrž trval na převezení našich vojsk kolem světa do Francie — Masaryk, v opak ke státníku Kramářovi, nikdy opravdově nevěřil v nutnost silného národního Ruska pro budoucnost slovanských národů.

ČÁST DRUHÁ

Krví a železem získaly revoluční armády československých dobrovolníků uznání Spojenců a Ameriky v druhé polovině roku 1918.

KAPITOLA VI.

Obrat v politice Spojených států k Rakousko-Uhersku na jaře 1918, vývoj situace byl příznivý českoslov. revolučnímu hnutí . . . strana 117

Přes věrnost své zásadě seburčení národů zabraňoval Wilson rozčlenění Rakousko-Uherska — Německo považoval za jediného nepřitele Spojených států — Wilson prohlašuje 6. dubna 1918 v bojovné řeči proti Německu: „Triumfální Moc (t. j. Spojenců) učiní Právo zákonem světa!“ — Přes výbornou obranu maršála Foché po druhé překročili Němci v jarní ofenzivě koncem května 1918 Maru a dostali se až na 60 km k Paříži — Od jara 1918 nastal pro nás příznivý obrát u Spojenců a Ameriky — 21. dubna uznala Itálie Čs. Národní radu za spoluvládcí stranu — Masaryk přijel do Ameriky koncem dubna 1918 — V té době byl State Department informován od americké vojenské mise v Itálii o významu a vlivu našich legií v Itálii a dále o Štefánikově myšlence zvláštních legií slovanských národností z Ameriky pro italskou frontu — Dle zpráv amerického tisku doporučoval Masaryk uznání sovětů a zdůrazňoval význam přepřavy našich legií kolem světa z Ruska do Francie — Šéf oddělení ve State Departmentu, Putney, vypracoval za přispění Perglerova před Masarykovým příjezdem pro presidenta Wilsona a sekretáře Lansinga obsáhlé memorandum „Slované Rakousko-Uherska“ — Hrozící nebezpečí válečné prohry — Itálie a Rusko byly na jaře roku 1918 v ohnisku zájmu Spojenců, a tam postavila Prozřetelnost naše dobrovolnická revoluční vojska. V té době tísně byli Spojenci rozhodnuti odměnit každou pomoc vojenskou — Naše revoluční diplomacie dělala kardinální chybu, pokoujeíc se v rozhodné chvíli odzbrojit naše ruské legie, ale zdravý rozum delegátů na čeljabinském sjezdu se tomu vzeprěl — Boje s bolševiky v Rusku a na Sibiři zajistily nám uznání Spojenců a Ameriky, tím pak největší úspěch naší revoluční diplomacie bez jejich zásluh a proti jejím plánům — Nikoli

silou světové demokracie a humanismu, nýbrž krví a železem našich národních vojsk a činem 28. října osvobozen národ a utvořen stát — Smlouva ve Spaa 12. května 1918 potvrdila nadvládu Německa nad Rakousko-Uherskem — Od května 1918 je Wilson pro účinnější podporu hnutí za svobodu Slovanů rakousko-uherských — Též Sonnino a velvyslanec T. N. Page pro nás — Memorandum srbského vyslance L. Mihajloviče z 28. května 1918 bylo bezprostředním popudem k vydání známé deklarace americké vlády z 30. května 1918 pro národní aspirace Čechoslováků a Jihoslovánů.

KAPITOLA VII.

Příjezd profesora Masaryka do Ameriky a jeho snaha zajistit dopravu československé armády z Ruska do Francie strana 151

Prof. T. G. Masaryk odjíždí 9. března 1918 z Moskvy do Ameriky a vyslovuje se pro přisnou neutralitu našich vojsk v Rusku — Na dotaz Lansingův, je-li možno organisovat v Rusku odpor proti Německu, Masaryk 10. dubna 1918 z Tokia radí uznati sověty, nespojovat se s protirevolucionáři, doporučuje hospodářskou intervenci v Rusku a žádá o přepravu naší armády do Francie — Veřejné mínění v Americe bylo ostře protibolševické, a vládní kruhy se chovaly k Masarykovi po příjezdu zdržlivě pro jeho doporučování sovětů — Amerika měla na jaře 1918 dosti lodní tonáže na Dálném východě a mohla zavčas přepravit čs. armádu do Francie. Nečinila to, a vše nadsvědčuje, že Spojenci i Amerika tajně se snažili zdržeti naše vojska na Sibiři — Nedoostatek lodí ve Vladivostoku zavinil tak soustředování čs. vojsk, zdržování jejich transportů na magistrále, pokusy o jejich odzbrojení a vyvolal koncem května 1918 otevřený boj našich se sověty — Francie stále s námi hrála dvojitou hru: formálně se snažila vyhovět Masarykovi i Benešovi a souhlasila s dopravou našich legií do Francie, tajně však podporovala snahu o zdržení čs. vojsk v Rusku — Od nastoupení německého velvyslance v Moskvě hraběte Mirbacha dostává se sovětská politika do vleku Německa a vystupuje ostřeji proti Spojencům — Intervenci v Sibiři, bez ohledu na sovětskou vládu, doporučují britští i francouzští vojáci a politikové — Američtí diplomaté a politikové jsou proti sovětům a nesoouhlasí s váhovou politikou Wilsonovou — Butler Wright pro použití čs. vojsk jako policie na ruských drahách — Naše dobrovolnická vojska a „Slovanská legie“ z Ameriky mají tvořit v Rusku jádro odporu proti bolševikům a Němcům — Koncem května a počátkem června 1918, v době nových německých úspěchů a tísni Spojenců ve Francii, docházejí do Ameriky první zprávy o bojích čs. legií se sověty — Mají příznivý, senační ohlas ve veřejnosti — Již 3. června po prvé přijímá státní sekretář Lansing prof. Masaryka, jenž však neschvaluje zákrok čs. vojska v Rusku a zdírážňuje politické výhody jeho přemístění na západní frontu.

KAPITOLA VIII.

Zájem Spojenců i presidenta Wilsona o využití našich ruských legií, které bojem proti bolševikům zmařily plán profesora Masaryka a dr. Beneše strana 185

Profesor Beneš houževnatě trval na svém za války nejdělejšímu plánu, pokládaje přepravu našich legií z Ruska do Francie za nejdůležitější pro úspěch našeho revolučního hnutí — Avšak v době dekretu o čs. armádě ve Francii ze dne 16. prosince 1917 francouzská vláda nespatořovala již podle všeho v dopravě čs. armády na západní frontu svou největší výhodou — V Paříži nesli

s nelibostí Masarykovo přátelství k sovětům — Francie usilovala o znovu-vytvoření fronty na východě, aby zamezila přesunu německých vojsk na západ — Proto měla přirozený zájem na setrvání naší dobrovolnické armády v Rusku — Britský generální štáb navrhuje z jara 1918, aby čs. legie zůstaly v Rusku, ale dr. Beneš odmítá — V hodnocení významu sibiřského vystoupení našich legií dr. Beneš nedovede přiznat, že jeho diplomatické úspěchy byly nemožné bez činnosti ruských legií — Je pravděpodobně, že Masaryk má značný podíl na záchraně sovětského režimu v Rusku — Štefaník daleko lépe než Masaryk znal západní svět a věděl, jak s ním jednat — Oficiálně se přizpůsobovala Francie a Spojenci v otázce přepravy čs. legií stanovisku Masaryka a Beneše, ale bez jejich vědomí dovedli využít našich vojsk v Rusku — Poručík Čeček prohlašuje americkému konsulovi v červnu 1918, že Čechům nezáleží na tom, kde bojují proti ústředním mocnostem — Britové a Američané neopatřili lodí do Vladivostoku pro transport čs. vojsk, a tím způsobili konflikt legií se sověty — Bylo štěstím naší revoluce, že od května do července 1918 neměli Masaryk a Beneš přímého spojení se sibiřskou armádou a nemohli tak bohudíky svými nevhodnými rozkazy překážet jejím vojenským operacím — Patrně pod diplomatickým nátlakem Německa a pak hlavně z obav před soustředováním čs. armády ve Vladivostoku a podél magistrály pokusily se sovětské úřady v květnu 1918 odzbrojit naše vojska za souhlasu Masarykova důvěrníka prof. Maxy a vedení ruské odbočky Čs. Národní rady — Sněm 128 delegátů čs. vojska v Čeljabinsku 23. května 1918 sesadil vojenské i politické vedení a zvolil Prozatímní výkonný výbor s předsedou Pavlů, jmenoval velitele a přijal hlavně z podnětu kapitána Gajdy resoluci, že „další doprava do Vladivostoku bude vedena třebaž a silou zbraní“ — Trocký nařídil 25. května odzbrojení čs. vojska, hroze každému, kdo nevydá zbraně, zastřelením — 25. května zahájeny vítězné boje našich vojsk s bolševiky, postupně obsazena všechna významná města na sibiřské magistrále až po Vladivostok — Rozhodnutí Čeljabinského sjezdu stalo se počátkem vítězství našeho zahraničního odboje!

KAPITOLA IX.

Předsedovi Čs. Národní rady president Wilson při prvním setkání projevil zájem o využití našich legií v Rusku, profesor Masaryk však žádal o příspěvi k jejich dopravě do Francie strana 223

President Wilson sympatisuje se složkami ruského občanstva, nepřátelskými bolševické vládě, a proto vítá spolupráci našich sibiřských legií s Rusy, loyálními ke Spojencům — Imperialistické cíle Německa a Japonska v Rusku — Tajně plány Spojenců kořistiti z oslabeného nebo rozčleněného Ruska nenacházejí pochopení u presidenta Wilsona, který v silném a jednotném Rusku spatřuje zdravou protiváhu doboyačných snah Německa a Japonska — Američtí diplomaté doporučují využití přítomnosti československých vojsk na Sibiři — Prof. Masaryk nevystihl příznivé situace, kdy západní svět, v krajní nouzi, naléhavě potřeboval pomoci malých slovanských národů — Naši revoluční diplomaté slepě věřili Spojencům, v jejich politice se nevyznali — Francouzská a britská diplomacie pro vojenskou intervenci v Rusku, Amerika pro hospodářský zákrok — Americký tisk nadšeně zaznamenává úspěšný postup čs. legií proti bolševikům na Sibiři — Češi, ovládající Sibiř, se vyslovují pro konstituční sněm v Rusku a proti reakci — Wilson výborně zpraven o čs. legiích v Rusku; za jejich činy později on i Spojenci uznali

Čechoslováky — Volání po „Slovanské legii“, která by byla z Ameriky vyslána do Ruska, aby obnovila východní frontu — Prozíravá práce srbského vyslance Mihajloviče pro zájmy Slovanstva — Ruská strana kadetů, Breškovská a Burcev, volají Spojence na pomoc proti bolševickému teroru — Francouzští diplomaté a řada politických osobností doporučují prezidentu Wilsonovi, aby poskytl slyšení prof. Masarykovi — Využití čs. legií pohnutkou tohoto doporučení — Svědectví posl. Sabata o Masarykově činnosti ve Washingtoně — President Wilson 19. června 1918 osobně projevuje Masarykovi zájem o použití československých vojsk na Sibiři pro americkou hospodářskou intervenci — Prof. Masaryk však žádá Wilsona, aby mu pomohl při organisaci dopravy čs. legií z Ruska do Francie — Wilson namítá, že k tomu Spojené státy nemají lodí — Masaryk a Beneš byli by vedli čs. vojska na jatky západní fronty.

KAPITOLA X.

Krví a železem československých legií, branným odbojem slovanských národů získán pres. Wilson pro rozčlenění Rakousko-Uherska . strana 265

Využitím našich legií k zákroku v Rusku chtěl president Wilson překaziti dobytvačné plány Německa a Japonska — Domníval se, že malé slovanské národy v Evropě ve vlastním svém zájmu pomohou Americe zachrániti mocnou ruskou říši před vnitřním rozkladem a kořistnickými spády velmocí — Americký tisk zaznamenává Masarykův návrh, aby byli do Ruska vysláni odborníci, kteří by „vzdělávali a poučovali lid o zdrojích země“, ale doporučuje japonskou intervenci — Americký senát se vyslovuje pro organisování „Slovanské legie“ ve Spojených státech ke službě na Sibiři, v Rusku a v Itálii — Po nezdařeném pokusu, aby získal prof. Masaryka a čs. legie pro účast na americkém zákroku v Rusku, schvaluje president Wilson ustavení „Slovanské legie“ — Přijaly Spojené státy osvobození rakousko-uherských Slovanů za svůj válečný cíl? — „Slovanská legie“ má působiti jako „diplomatická armáda“ — Není třeba japonské intervence, když československé legie na Sibiři již bojují v zájmu Spojenců — Masaryk neporozuměl velkorysé koncepci amerického presidenta a jeho snahám po demokratickém Rusku jako spojenci západní Evropy a záštitě malých slovanských národů — Ministr Konovalov doporučuje Lansingovi využití čs. legií — Tajné memorandum o rozčlenění Rakousko-Uherska — Masaryk připouští možnost použití legií na Sibiři — Vojáci Gajda, Kadlec a Čeček úspěšně vedou čs. revoluční diplomacii — Lansing odkládá uznání Čechoslováků pro váhavou politiku prof. Masaryka — Lansing žádá rychlé vyzbrojení Čechů — Vojáci ve Vladivostoku konečně uposlechli rozkazů kpt. Gajdy — Masaryk se nevyzval v situaci ve Washingtonu — President Wilson schvaluje rozčlenění Rakousko-Uherska — Lansing píše o podrobnostech tajného memoranda — Amerika prohlašuje 28. června 1918, že „všechny větve slovanské rasy mají býti úplně osvobozeny z německého a rakouského panství“ — Pouze dr. Borský pochopil význam červnové deklarace. — — Začínal rozhodný boj o Československo.

Použité prameny	281
Přílohy dokumentů	292
Seznam vyobrazení	321
Ukazatel osob	323